ODLUKE

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2023/1160

od 31. svibnja 2023.

o zahtjevu za registraciju europske građanske inicijative pod nazivom „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries" („Uspješna primjena koncepta sudskog presedana u državama članicama EU-a") na temelju Uredbe (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2023) 3632)

(Vjerodostojan je samo tekst na engleskom jeziku)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi ([1]), a posebno njezin članak 6. stavke 2. i 3.,

budući da:

(1) Komisiji je 4. svibnja 2023. podnesen zahtjev za registraciju europske građanske inicijative pod nazivom „Uspješna primjena koncepta sudskog presedana u državama članicama EU-a" („Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries").

(2) Taj je zahtjev uslijedio nakon zahtjeva za registraciju europske građanske inicijative pod nazivom „Uspješna primjena koncepta sudskog presedana u svim državama članicama EU-a" („Effective implementation of the concept of judicial precedent in all EU countries"), koji je Komisiji podnesen 14. veljače 2023.

(3) U skladu s člankom 6. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/788 Komisija je dopisom od 8. ožujka 2023. (C(2023) 1602 final) obavijestila skupinu organizatora da su u pogledu zahtjeva za registraciju podnesenog 14. veljače 2023. ispunjeni zahtjevi za registraciju iz članka 6. stavka 3. prvog podstavka točaka (a), (d) i (e) te uredbe i da se članak 6. stavak 3. prvi podstavak točka (b) te uredbe ne primjenjuje. Međutim, Komisija je također objasnila da inicijativa nije ispunila zahtjev iz članka 6. stavka 3. prvog podstavka točke (c) Uredbe (EU) 2019/788 jer članak 81. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), na kojem su organizatori temeljili svoju inicijativu, ne pruža pravnu osnovu za pravni akt predložen u okviru inicijative zato što je ta odredba ograničena na pitanja s prekograničnim implikacijama. Kao pravna osnova za pravni akt predložen u okviru inicijative nije mogao poslužiti ni članak 82. UFEU-a jer je cilj inicijative očito izvan područja primjene četiriju područja utvrđenih u članku 82. stavku 1. točkama od (a) do (d) UFEU-a. Nadalje, inicijativa nije bila obuhvaćena nijednim od triju područja utvrđenih u članku 82. stavku 2. točkama od (a) do (c) UFEU-a niti se odnosila na drugi „posebni aspekt kaznenog postupka" iz članka 82. stavka 2. točke (d) UFEU-a. Komisija je organizatore obavijestila i da članak 65. UFEU-a, na koji se upućuje u inicijativi, nije relevantan u tom kontekstu te da se člancima 20. i 45. Povelje Europske unije o temeljnim pravima Komisiji ne daje nadležnost za predlaganje pravnog akta. Komisija je stoga u skladu s člankom 6. stavkom 4. prvim podstavkom Uredbe (EU) 2019/788 organizatore obavijestila da mogu ili izmijeniti inicijativu kako bi se uzela u obzir ocjena Komisije ili zadržati ili povući prvobitnu inicijativu u skladu s člankom 6. stavkom 4. drugim podstavkom Uredbe (EU) 2019/788.

(4) Skupina organizatora ponovno je podnijela inicijativu 4. svibnja 2023.

([1]) SL L 130, 17.5.2019., str. 55.

(5) Ciljevi inicijative koje su naveli organizatori jesu uvođenje „mehanizma na nacionalnoj razini kojim se jamči uzajamno priznavanje pravomoćnih sudskih odluka" u drugim državama članicama i „mogućnost pozivanja na nacionalne sudske presedane koji se temelje na odlukama sudova predmetne zemlje". Predloženi mehanizam primjenjivao bi se pod sljedećim uvjetima: „(a) Sud Europske unije imao je priliku protumačiti primjenjive odredbe prava EU-a" i „(b) dotični predmet odnosi se na slična ili istovjetna pravna pitanja". Organizatori smatraju da bi taj „mehanizam trebao biti uistinu dostupan strankama u sporu te im omogućiti da u bilo kojoj fazi postupka zatraže priznavanje druge odluke relevantne za njihov predmet. Nadalje, trebalo bi osigurati određeni stupanj fleksibilnosti s obzirom na „klauzulu *rebus sic stantibus* kako bi se sudska praksa mogla izmijeniti ako se promijene određene osnovne okolnosti". Usto, organizatori smatraju da bi države članice trebale biti „dužne uvesti učinkovite, odvraćajuće i proporcionalne kazne u slučajevima nepoštovanja mehanizma".

(6) U prilogu inicijativi navedene su dodatne informacije o njezinu predmetu, ciljevima i pozadini. U njemu se navodi da su „Sud EU-a i institucije EU-a u više navrata utvrdili da u nekim državama članicama EU-a sudovi obično primjenjuju pravo EU-a bez osiguravanja ujednačenog i dosljednog pristupa", što „ugrožava jednakost država članica pred Ugovorima" i „uzrokuje moguću diskriminaciju između stranaka u državama članicama i znatne nesigurnosti u pogledu načina na koji se osigurava usklađenost s pravom EU-a na nacionalnoj razini". Pozivajući se na članak 4. stavak 2. Ugovora o Europskoj uniji, u prilogu se objašnjava da je cilj inicijative „ustaliti ujednačenu sudsku praksu u državama članicama, uz istodobno poštovanje različitih pravosudnih kultura i tradicija". U njemu se navodi i da je prijedlog „proporcionalan i nužan kako bi se osigurala zaštita vladavine prava i održala ujednačena provedba prava Unije jer bi se uvođenjem mehanizma za priznavanje prethodnih sudskih odluka očuvale sudske tradicije i postupovna autonomija svake države članice". Nadalje, pojedinci bi se trebali moći pozvati na „mehanizam za preispitivanje odluka koje nisu u skladu sa sudskim presedanima koji se odnose na slične ili istovjetne situacije". U tom se kontekstu u prilogu navodi da bi se od država članica trebalo zahtijevati da prate provode li nacionalni sudovi taj mehanizam pravilno, „što znači da bi se države članice mogle smatrati odgovornima za povrede obveza koje proizlaze iz prava EU-a u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda EU-a".

(7) Komisija razumije da je cilj izmijenjene inicijative uvođenje mehanizma kojim se osigurava uzajamno priznavanje pravomoćnih sudskih odluka sudova drugih država članica i oslanjanje na nacionalne sudske presedane koji se temelje na odlukama sudova predmetne države. Taj bi se mehanizam primjenjivao pod uvjetom da su ispunjena tri kumulativna kriterija: i. u pravomoćnoj sudskoj odluci primijenjene su odredbe prava Unije; ii. Sud EU-a već je protumačio iste relevantne odredbe prava Unije i iii. dotični predmet odnosi se na slična ili istovjetna pravna pitanja.

(8) U članku 81. stavku 1. UFEU-a navodi se da Unija razvija pravosudnu suradnju u građanskim stvarima s prekograničnim implikacijama, na temelju načela uzajamnog priznavanja presuda i odluka u izvansudskim predmetima. Ta suradnja može uključivati mjere za usklađivanje zakona i drugih propisa država članica. Nadalje, člankom 81. stavkom 2. točkom (a) UFEU-a propisano je da Europski parlament i Vijeće, odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom, donose mjere, osobito kada je to potrebno za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, čiji je cilj osigurati uzajamno priznavanje i izvršenje presuda i odluka u izvansudskim predmetima među državama članicama.

(9) Slično tome, člankom 82. stavkom 1. UFEU-a, koji se odnosi na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima, utvrđeno je da se takva suradnja temelji na načelu uzajamnog priznavanja presuda i sudskih odluka te da uključuje usklađivanje zakona i drugih propisa država članica u područjima iz članka 82. stavka 2. i članka 83. UFEU-a. U skladu s člankom 82. stavkom 1. drugim podstavkom točkom (a) UFEU-a Europski parlament i Vijeće donose mjere za utvrđivanje pravila i postupaka kojima se osigurava priznavanje svih oblika presuda i sudskih odluka u čitavoj Uniji.

(10) Budući da je cilj inicijative uvođenje koncepta uzajamnog priznavanja u predmetima koji zahtijevaju primjenu odredaba prava Unije pod određenim uvjetima, Komisija smatra da je cilj inicijative obuhvaćen područjem primjene članaka 81. i 82. UFEU-a.

(11) Stoga nijedan dio inicijative ne izlazi očito iz okvira ovlasti Komisije da podnese prijedlog pravnog akta Unije radi provedbe Ugovorâ.

(12) Tim zaključkom ne dovodi se u pitanje procjena ispunjenosti konkretnih činjeničnih i materijalnih uvjeta potrebnih za djelovanje Komisije u ovom slučaju, uključujući procjenu usklađenosti s načelima proporcionalnosti i supsidijarnosti te temeljnim pravima.

(13) Skupina organizatora dostavila je odgovarajući dokaz da ispunjava zahtjeve utvrđene u članku 5. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2019/788 te je imenovala osobe za kontakt u skladu s člankom 5. stavkom 3. prvim podstavkom te uredbe.

(14) Inicijativa nije očito uvredljiva, neozbiljna ili šikanirajuća i nije očito u suprotnosti s vrijednostima Unije kako su utvrđene u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji i pravima utvrđenima Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.

(15) Stoga bi inicijativu pod nazivom „Uspješna primjena koncepta sudskog presedana u državama članicama EU-a” trebalo registrirati.

(16) Zaključak da su ispunjeni uvjeti za registraciju u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) 2019/788 ne znači da Komisija na bilo koji način potvrđuje činjeničnu točnost sadržaja inicijative, koja je isključiva odgovornost skupine organizatora inicijative. U sadržaju inicijative izražavaju se samo stajališta skupine organizatora te se ni na koji način ne može smatrati da se u njemu odražavaju stajališta Komisije,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Registrira se europska građanska inicijativa pod nazivom „Uspješna primjena koncepta sudskog presedana u državama članicama EU-a”.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena skupini organizatora građanske inicijative pod nazivom „Uspješna primjena koncepta sudskog presedana u državama članicama EU-a”, koju u svojstvu osoba za kontakt predstavljaju Marius PITIGOI i Mihaela-Roxana GODINAC.

Sastavljeno u Bruxellesu 31. svibnja 2023.

Za Komisiju
Věra JOUROVÁ
Potpredsjednik